

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

1. การเลือกสถานที่ทำการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต สถานที่ทำการวิจัย ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่าง 5 แห่ง คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ตรัง สตูล สงขลา พัทลุง และนราธิวาส

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ อาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตทุกคนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่าง 5 แห่ง จำนวน 130 คน ภายใต้คำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่งานสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ในรายวิชาที่ทำการสอนเหมือนกันทุกวิทยาลัย ทำให้ประชากรของอาจารย์เท่ากันภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2542 และเป็นการเลือกศึกษาประชากรแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตาราง 1 จำนวนประชากรแต่ละวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	จำนวนประชากร (อาจารย์/คน)
ตรัง	26
สตูล	26
สงขลา	26
พัทลุง	26
นราธิวาส	26
รวม	130

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นการวัดระดับความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อชีวิต ทั้ง 10 ด้าน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยทางจิตวิทยา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) วัดระดับความพึงพอใจ ประกอบด้วย 5 ระดับ คือ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538:107)

พึงพอใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
พึงพอใจมาก	ให้	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	ให้	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลผลระดับความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อชีวิต โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (absolute criterion) กำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ช่วง แต่ละช่วงจะมีความหมายดังนี้ (ดัดแปลงจาก ประคอง กรรณสูต, 2530 : 113)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดคำถามปลายเปิด (Open ended questionnaire) เพื่อถามความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อชีวิตทั้ง 10 ด้าน และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะ แนวทางปรับปรุง วิธีการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อชีวิต

4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับความพึงพอใจของอาจารย์กลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตจากเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างด้านเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถาม

4.2 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตของข้อคำถามและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมถึงความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในด้านต่างๆทั้ง 10 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดเตรียมและพัฒนาที่พักอาศัย ด้านการพัฒนาพื้นที่ทำกินของนักศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการทำโครงการของนักศึกษา ด้านการสนับสนุนโครงการ ด้านการประกอบอาหารและรับประทานอาหาร ด้านการบริหารเงินอุดหนุน ด้านการฝึกอบรมวินัยและฝึกความรับผิดชอบ และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงคำถาม

4.4 ทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามกับอาจารย์ที่เคยปฏิบัติงานในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต 10 ราย ซึ่งเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่าง และอาจารย์ 10 รายนี้ไม่ได้ทำการสอนในภาคเรียนที่ 2/2542 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ที่เกี่ยวกับข้อคำถามความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต โดยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในตามสูตรอัลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (อัลฟามาตรฐาน) ของความพึงพอใจเท่ากับ .9481 ดังแสดงในภาคผนวก ข

4.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปทดสอบความเชื่อมั่น และนำไปเก็บข้อมูลกับประชากร 130 คน พบว่า ตัวชี้วัดความพึงพอใจมีค่าความเชื่อมั่นสูงขึ้น (อัลฟามาตรฐาน) = .9491 (ดูรายละเอียดการสร้างตัวชี้วัดและการให้คะแนนในภาคผนวก ข)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 จัดทำหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือจากกรมอาชีวศึกษาในการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชากร ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 5 แห่ง

5.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมหนังสือแนะนำตัว และหนังสืออนุญาตจากกรมอาชีวศึกษาไปถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 5 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามและรวบรวมส่งคืนให้ผู้วิจัย

5.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำมาดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ประมวลผลข้อมูลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัยดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์

6.2 จัดหมวดหมู่ใส่รหัสข้อมูลแบบสอบถาม

6.3 วิเคราะห์ข้อมูลของประชากรทั้งหมด โดยใช้สถิติดังนี้

6.3.1 ค่าร้อยละเพื่อศึกษาความถี่ของข้อมูลและการกระจายของข้อมูลประเภทนามบัญญัติ เช่น แสดงลักษณะปัจจัยทางกายภาพและจิตวิทยา

6.3.2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต เพื่อใช้หาค่าเฉลี่ยของข้อมูล ประเภทอันตรภาคและอัตราส่วน เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง เช่น แสดงค่าเฉลี่ยของอายุ การศึกษา ระดับตำแหน่ง อายุราชการ ที่พักอาศัย

6.3.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล เช่น ใช้ในการจัดช่วงระดับความพึงพอใจ

6.3.4 ค่าไคสแควร์ (chi-square test) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยเป็นตัวแปรที่อยู่ในรูปของตัวแปรประเภทจำแนกหมวดหมู่ เช่น เพศ ศาสนา สถานภาพสมรส และหน่วยงานที่สังกัด

6.3.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (pearson's product moment correlation coefficient) ใช้ทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ซึ่งเป็นตัวแปรประเภทอันตรภาคหรืออัตราส่วน

7. นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้นิยามศัพท์ดังนี้

7.1 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของครู-อาจารย์ ที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการหรือผลตอบสนองความต้องการ อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ในการศึกษานี้ได้จัดระดับความพึงพอใจ ชนิดมาตราส่วนประมาณการ (rating scale) 5 ระดับ คือ

- ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
- ระดับความพึงพอใจมาก ให้ 4 คะแนน
- ระดับความพึงพอใจปานกลาง ให้ 3 คะแนน
- ระดับความพึงพอใจน้อย ให้ 2 คะแนน
- ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

7.2 การปฏิบัติงานตามโครงการ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานตามโครงการของครู-อาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเพื่อให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

7.3 โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต หมายถึง โครงการปฏิรูปการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษาจากเดิมที่จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นหลัก เปลี่ยนมาเป็นการเรียนการสอน โดยยึดการปฏิบัติงานในฟาร์มเป็นหลัก เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากการฝึกปฏิบัติ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539

7.4 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคใต้ตอนล่าง หมายถึง สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่ดำเนินการเรียนการสอนตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตประจำปีการศึกษา 2540 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง พัทลุง สงขลา สตูล และนราธิวาส

7.5 อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารให้รับผิดชอบโดยการทำหน้าที่การสอน และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

7.6 นโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน หมายถึง ข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติงานของกรมอาชีวศึกษา

7.7 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน หมายถึง ความรู้สึกของจิตใจที่ได้อยู่ร่วมกันทำงานร่วมกัน การพบปะสังสรรค์ปรึกษาหารือ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งสัมพันธภาพของผู้ปฏิบัติงานในโครงการที่มีต่อผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

7.8 สถานภาพของตำแหน่งงาน หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ที่อาจารย์ปฏิบัติงานในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

7.9 ความสำเร็จในการทำงาน หมายถึง งานที่ได้ปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้

7.10 ความก้าวหน้า หมายถึง การได้รับเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

7.11 การยอมรับนับถือ หมายถึง การที่ได้รับการยกย่อง ยอมรับจากผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และประชาชนทั่วไปว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในกิจการที่รับผิดชอบ

7.12 หน้าที่ความรับผิดชอบ หมายถึง งานหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติและมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่